

Oponentský posudek bakalářské práce Kateřiny Burdové *Adaptace vlastních jmen v českoamerických periodikách na konci 19. stol.*

Kateřina Burdová předkládá po předchozím odmítnutí znovu k obhajobě práci věnovanou adaptaci antroponym a toponym ve vybraných českojazyčných periodikách vydávaných v USA na konci 19. století. Hned na začátku je třeba konstatovat, že současná verze práce byla oproti předchozí podstatně přepracována a už na první pohled je mnohem kvalitnější.

Proti práci v současné podobě nemám podstatnější námitky. Rozsah textové části je zcela přiměřený bakalářské práci, navíc se připojena rozsáhlá příloha zpřístupňující čtenáři zkoumaný materiál a umožňující mu kontrolovat autorčiny závěry. Členění práce je přehledné a promyšlené, názvy kapitol výstižné. Autorka začíná ujasněním základních užívaných pojmů (v těchto částech vhodně porovnává pojetí několika autorů a na základě tohoto srovnání vytváří vlastní definici nebo se odůvodněně přiklání k některé z uvedených) a pokračuje stručným shrnutím poznatků o procesu jazykové adaptace (nejen) anglicismů a amerikanismů jak v dobovém pojetí (tady oceňuji počet prostudovaných dobových příruček), tak na základě dnešních poznatků (tady mám jen určitou pochybnost o výstižnosti navržené definice jazykové adaptace, v níž mi chybí zmínka o přizpůsobování přejímaných prostředků cílovému jazyku) a charakteristikou zkoumaného materiálu, jehož výběr je dobře odůvodněn. Následuje samotná analýza nalezených vlastních jmen z různých hledisek (pravopisného, hláskoslovného, morfologického, syntaktického atd.) a srovnání získaných poznatků s doporučeními dobové literatury i se současnou češtinou, každá část je zakončena přehledným shrnutím. Soubor excerpovaných proprií je dostatečně rozsáhlý a jeho analýza promyšlená a přehledná, nepřinášející sice žádné zcela překvapivé výsledky, ale vhodně systematizující a doplňující poměrně nesoustavné poznatky dosud uváděné v sekundární literatuře. Ocenění si zaslouží snaha autorky jak o poučenou lingvistickou interpretaci nalezených jevů, tak i o základní kvantifikaci. Nedomnívám se ale, že je vhodné mluvit o „statisticky signifikantním vztahu“ (s. 41), pokud to autorka nedokládá příslušnými testy.

Práce je v zásadě psána srozumitelným a stylově přiměřeným jazykem, až na některé případy pronikání hovorového stylu (např. „je kolikrát až nemožné“ na s. 15, „o propriích v antepozici a postpozici vzhledem k obecně druhovým apelativům se budeme bavit v kapitole o skladbě“ na s. 55) nebo formulačních neobratností (např. na s. 17 mi není jasný význam slova „aspekty“ ve větě „První českoamerická periodika začala vycházet v šedesátých letech 19. století a tisk se okamžitě stal pro přistěhovalce nepostradatelným na úrovni sociální, kulturní a politické, tyto aspekty pomáhaly Čechům začít se seznamovat s cizím prostředím a pomalu se do něj začleňovat.“, „Stejně jako působí angličtina na češtinu, mají na sebe jazyky vliv na náhrobních kamenech i naopak.“ na s. 27 apod.). Místy se objevují i formulace způsobující nejasnosti v zamýšleném smyslu textu (např. ve větě „První výjimkou se stalo anglicky tištěné periodikum, které jako jedno z prvních anglicky psaných listů začali čeští přistěhovalci vydávat v tomto jazyce, tisknout se ale začalo až na konci 19. století – v září 1892“ na s. 17 není jasné, zda zmíněné periodikum bylo první, nebo jedno z prvních, na téže straně není

z formulace zcela zřejmé, jestli byla analyzována čísla periodika *Pokrok Západu* ze 70., nebo 90. let, to si čtenář ujasní až dále v textu apod.) nebo přinejmenším ztěžující správné pochopení (např. na s. 21 věta „ale když nejedná se o častý jev“, na s. 22 nejsou dostatečně vyjádřeny významové vztahy mezi větami „Vzhledem ke složitosti ohýbání některých jmen, nelze vždy všechna ponechat neskloňná,...“ a je nepříliš srozumitelně formulována část poznámky „vysvětlení, proč je proprium Mackenzie je obsaženo dvakrát, že v druhém případě se jedná o název řeky“, na s. 25 není moc srozumitelná věta „zároveň jsou uvedena na prvním místě jejich původní podoby“, na s. 28 „příklady adaptace vlastních jmen jsou prostoupeny celou knihou“, na s. 29 „Způsob skloňování proprií, které se jednoznačně řídí podle zakončení slova, aby k nim následně mohl být přidělen příslušný deklinační vzor, uvádí M. Nekula“ apod.). Ne úplně zřídka se vyskytuje nesprávný pád v postponovaném přívlastku (např. „Vzhledem ke kvantitě českých samohlásek jsme očekávali více odchylek od angličtiny způsobené vlivem češtiny“, s. 59), nesprávná shoda ve vztažné větě, signalizující syntaktický vztah k jinému substantivu, než konstrukce vyžaduje (např. na s. 40 „Tato jména jsou typicky názvy měst, která nejsou imigrantům tolik známá a zároveň nemají v periodikách velké zastoupení, tudíž u nich existuje jen malá šance, že by mohla projít úplnou adaptací“ – adaptací neprochází město, ale jeho název apod.) nebo anakolut po vložené vedlejší větě (např. „ačkoli většina místních jmen, která mají v češtině svůj ekvivalent, přeložena nejsou“, s. 51). Čistě formální a pravopisná pochybení jsou relativně řídká (nejčastěji jde o chybějící mezery nebo nedostatky v interpunkci, příp. o nedostatečně důsledně provedenou formulační změnu, např. „Hlavním problémem představuje...“ na s. 39), užitá odborná literatura (včetně cizojazyčné) je řádně citována. Na s. 11 je mylně uvedeno „uvedena výše v podkapitole o toponymech“ místo „uvedena níže“, na s. 21 je v poznámce místo ČMEJRKOVÁ uvedeno ČMEJKAROVÁ, ve větě „Skloňováno nebývá jen výjimečně“ na s. 45 mám být myslím kladný tvar slovesa.

Bakalářská práce Kateřiny Burdové v nyní předložené podobě bez problémů splňuje požadavky na tyto práce kladené. Ráda ji doporučuji k obhajobě; vzhledem k stylizačním a formálním nedostatkům v textu navrhuji hodnotit známkou *velmi dobře*, v případě excelentní obhajoby i *výborně*.

Vídeň, 3. 2. 2016

Mgr. Alena A. Fidlerová, Ph.D.